

PRENUMERATA

kwartalna:

w kraju 15 złotych;
za granicą 20 złotych;

Numer pojedynczy
20 groszy.

Konto pocztowe czekowe
Nr. 730.

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

OGŁOSZENIA:

Cena za wiersz 1 m/m. szpalty
redakcyjnej po tekście 60 groszy.
Cena za wiersz 1 m/m. szpalty
ogłoszeniowej 55 gr.

Tabelaryczne i cyfrowe 90 gr.
Drobne ogłoszenia 17 groszy za
wyraz.

Każde ogłoszenie najmniej
1 złoty.

Za terminowy druk ogłoszeń
Wydawnictwo nie odpowiada.
Osobom i firmom prywatnym
kredytu na ogłoszenia i prenu-
meratę Wydawnictwo nie
udziela.

Dyrekcja Wydawnictwa: Miodowa Nr. 22. Dyrektor przyjmuje od 12—2 pp. Dyrekcja otwarta od 9—3 pp. Tel. działu red. 44-05. Tel. działu handlowego 44—50. Tel. prenumeraty i rachuby 44-42. Tel. eksp. 25-28. Kasa czynna od g. 8 i pół r. do 1 pp., w soboty do godz. 12.

TREŚĆ DZIAŁU URZĘDOWEGO:

Zarządzenia Władz Naczelnych:

Poz. 25. Zarządzenie o nadaniu Złotego
Krzyża Zasługi.

Poz. 26. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego
i Bronzowego Krzyża Zasługi.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Zarządzenia Władz Naczelnych.

25.

ZARZĄDZENIE

Na zasadzie art. 5 ustawy z dnia 23 czerwca
1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 458) nadaje

po raz pierwszy

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

p.p.: inż. **Henrykowi Adamowiczowi**, radcy ministerjalnemu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za zasługi na polu organizacji ustawodawstwa socjalnego, — **Jerzemu Barańskiemu**, radcy ministerjalnemu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za wyjątkowo gorliwą i owocną pracę w służbie państwowej, — inż. **Piotrowi Bomasowi**, radcy ministerjalnemu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za zasługi przy budowie portu w Gdyni, — **Władysławowi Braunsteinowi**, prezesowi Polskiego Towarzystwa Gazowniczego S. A. w Warszawie, za zasługi na polu gospodarzem, a w szczególności około rozwoju polskiego przemysłu cukrowniczego i gazowniczego, — **Janowi Bylinie**, radcy Urzędu Patentowego R. P. w Warszawie, za zasługi na polu ochrony własności przemysłowej, — **Marjanowi Chądzyńskiemu**, st. referentowi w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za zasługi na polu administracji przemysłowej, — inż. **Włodzimierzowi Choynowskiemu**, naczelnikowi wydziału w Urzędzie Patentowym R. P., za zasługi położone na polu administracji ochrony własności przemysłowej, — inż. **dr. Karolowi Juljanowi Czapliskiemu**, naczelnikowi wydziału w Wyższym Urzędzie Górniczym w Krakowie, za zasługi koło zwiększenia bezpieczeństwa pracy w kopalniach, — inż. **Aleksandrowi Dietziusowi**, dyrektorowi Rafinerji w Jasle, za trwałą i owocną działalność na polu wynalazczem, — **Teodorowi Filipowiczowi**, kupcowi w Poznaniu, za zasługi na polu narodowym, społecznym i przemysłowo-handlowym, — **Maksymiljanowi Friede**, współwłaścicielowi domu handlowego pf. „Pommeranc, Kahn, Friede” w Warszawie, członkowi zarządu Kluczewskiej Fabryki Papieru, za zasługi dla praktycznej propagandy eksportu polskiego, — **Bolesławowi Gagatnickiemu**, st. referentowi w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za zasługi na polu administracji obrotu towarowego z zagranicą, — inż. **Stanisławowi Gawronowi**, naczelnikowi wydziału w Urzędzie Patentowym R. P., za zasługi na polu ochrony własności przemysłowej, — inż. **Feliksowi Groberskiemu**, radcy Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, za długoletnią, gorliwą i owocną pracę w urzędach państwowych, — **Kajetanowi Ignatowiczowi**, kupcowi w Poznaniu, za zasługi na polu pracy narodowej i społecznej oraz w dziedzinie przemysłu i han-

dlu, — inż. **Adamowi Jackiewiczowi**, pomocnikowi zawiadowcy szybu na kopalni węgla „Flora” w Dąbrowie Górniczej, za wydatną pracę przy uporządkowaniu gospodarki salin państwowych, — **Maksymiljanowi Jankowskiemu**, dyrektorowi firmy „Blumwe i Syn” w Bydgoszczy, za zasługi na polu społeczno - narodowym i przemysłowym, — **Tomaszowi Klenczarowi**, stamiernikowi w Wyższym Urzędzie Górniczym w Katowicach, — **Józefowi Franciszkowi Janowi Kasztelewiczowi**, naczelnikowi wydziału przemysłowego w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie, za zasługi na polu gospodarzem i przemysłowym, — **Stefanowi Konopskiemu**, st. referentowi w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za zasługi na polu organizacji polskiego systemu ceł, — **Janowi Kozarskiemu**, radcy ministerjalnemu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za zasługi, położone przy organizacji izb przemysłowo - handlowych, — **Stanisławowi Kucharskiemu**, bankowcowi, członkowi zarządu Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, za zasługi na polu społecznym i gospodarzem, — **Feliksowi Łopieńskiemu**, współwłaścicielowi fabryki brązowniczej, prezesowi Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej w Warszawie, za zasługi na polu organizacji rzemiosła, — **Stanisławowi Maciejewskiemu**, kupcowi w Poznaniu, za owocną działalność na polu narodowym, społecznym i gospodarzem, — inż. **Mieczysławowi Malinowskiemu**, naczelnikowi wydziału przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, za zasługi około podniesienia przemysłu i rzemiosła oraz usprawnienia administracji przemysłowej w okręgu białostockim, — **Emanuelowi Leopoldowi Marcusowi**, naczelnemu dyrektorowi Tow. Akc. Fabryki Szkła w Zawierciu, za zasługi na polu rozwoju polskiego przemysłu szklarskiego, — **Janowi Menclowi**, właścicielowi fabryki w Warszawie, za zasługi na polu organizacji i rozwoju drobnego przemysłu i rzemiosła, — **Ignacemu Niedbałowi**, kupcowi, członkowi głównego zarządu firmy „Centrala Skór S. A.” w Poznaniu, za zasługi na polu narodowym, społecznym i przemysłowym, — **Wacławowi Olszewskiemu**, st. referentowi w Urzędzie Patentowym R. P., za zasługi na polu administracji ochrony własności przemysłowej, — inż. **Józefowi Piaskowskiemu**, radcy wojewódzkiemu w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi, za zasługi na polu pracy gospodarczej, — **Mieczysławowi Pokrzywnickiemu**, technikowi, b. przemysłowcowi w Warszawie, za trwałą i owocną działalność na polu wynalazczem, — inż. **Józefowi Rzańnickiemu**, członkowi Głównego Urzędu Miar w Warszawie, za zasługi przy organizacji służby legalizacji narzędzi mierniczych, — **Janowi Samsonowiczowi**, naczelnikowi wydziału w Państwowym Instytucie Geologicznym w Warszawie, za zasługi na polu badań geologicznych Polski, — **Wincentemu Otmarowi Samolewiczowi**, instruktorowi stowarzyszeń przemysłowych w Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie, za zasługi na polu organizacji rzemiosła i pracy społecznej, — inż. **Franciszce Siemiradzkiemu**, dyrektorowi Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bydgoszczy, za zasługi na polu pracy społecznej i przemysłowo - handlowej, — **Józefowi Staszakowi**, mistrzowi kołodziejskiemu w Poznaniu, za zasługi na polu pracy narodowej, społecznej i zawodowej, — **Tadeuszowi Steckiemu**, st. referentowi w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, kapitanowi wielkiej żeglugi, za zasługi przy stworzeniu i rozwoju polskiej marynarki handlowej, — inż. **Henrykowi Suchowiakowi**, członkowi zarządu Spółki Akcyjnej H. Cegielski w Poznaniu, za zasługi na polu społecznym i przemysłowym, — **Wandzie Walentynowicz**, radcy ministerjalnemu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za wyjątkowo gorliwą pracę w państwowej służbie górniczo-administracyjnej, — inż. **Zygmuntowi Wasyliszynowi**, radcy górniczemu w Okręgowym Urzędzie Górniczym w Krakowie, za zasługi około zwiększenia bezpieczeństwa pracy w kopalniach, — inż. **Janowi Wernerowi**, radcy ministerjalnemu w Głównym Urzędzie Miar, za zasługi przy organizacji służby legalizacji narzędzi mierniczych, — **dr. Janowi Wyrodowi**, instruktorowi korporacji przemysłowych w Krakowie, za gorliwą i pożyteczną pracę w administracji przemysłowej, —

Kazimierzowi Żurawskiemu, radcy legalizacyjnemu w Okręgowym Urzędzie Miar w Poznaniu, za zasługi przy organizacji służby legalizacji narzędzi mierniczych w b. dzielnicy pruskiej.

Warszawa, dnia 16 stycznia 1930 r.

Prezydent Rzeczypospolitej:

(—) *I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów:

(—) *K. Bartel.*

26.

ZARZĄDZENIE

Na zasadzie art. 5 ustawy z dnia 23 czerwca
1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 458) nadaje

po raz pierwszy

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

pp.: **Ignacemu Antoniewiczowi**, starszemu pilotowi Urzędu Morskiego w Gdyni, za zasługi, położone z narażeniem własnego zdrowia i życia przy usuwaniu w porcie gdyńskim wyjątkowo wielkich i niebezpiecznych łodów zagrażających statkom, — **Aleksandrowi Błaszczkowskiemu**, hutnikowi w Skierniewicach, za zasługi na polu spółdzielczości i gospodarczego rozwoju kraju, — **Zofii Ciechomskiej**, urzędniczce w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za wyjątkowo gorliwą i owocną pracę w służbie państwowej, — **Janowi Chwiejewskiemu**, naczelnikowi kancelarii w Urzędzie Patentowym R. P. w Warszawie, za zasługi na polu administracji ochrony własności przemysłowej, — **Eugeniuszowi Garczyńskiemu**, inspektorowi legalizacyjnemu w Głównym Urzędzie Miar w Warszawie, za zasługi w służbie legalizacji narzędzi mierniczych, — **Mieczysławowi Górskiemu**, asesorowi w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za zasługi na polu organizacji rachunkowości w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, — **Arturowi Gustowskiemu**, kupcowi w Poznaniu, za zasługi na polu pracy społeczno - narodowej i zawodowej, — **Walentemu Kałkowi**, kupcowi w Buku powiatu grodzkiego, prezesowi Towarzystwa Kupców Samodzielnych i Towarzystwa Przemysłowców w Buku, za zasługi na polu pracy narodowej i gospodarczo - społecznej, — **Tadeuszowi Kokińskiemu**, kierownikowi zajęć praktycznych na Wydziale mechanicznym w Państwowej Szkole Morskiej w Tczewie, za zasługi przy organizacji Państwowej Szkoły Morskiej w Tczewie oraz za owocną działalność na polu fachowego wyszkolenia oficerskiego personelu technicznego polskich statków handlowych, — **Alojzemu Łągowskiemu**, inspektorowi legalizacyjnemu, p. o. kierownika Miejscowego Urzędu Miar w Krakowie, za zasługi w służbie legalizacji narzędzi mierniczych, — **Januszowi Łokuciejewskiemu**, asesorowi w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za zasługi przy pracach technicznych z zakresu budownictwa morskiego, — **Antoniemu Marwegowi**, kupcowi, członkowi Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu, za zasługi na polu pracy narodowej, społecznej i zawodowej, — **Antoniemu Śmieleckiemu**, dyrektorowi Banku Pożyczkowego w Gnieźnie, za zasługi na polu narodowo - społecznym, — **Ludwikowi Sosnowskiemu**, prezesowi honorowemu Towarzystwa Przemysłowego w Bydgoszczy, za zasługi na polu narodowo - społecznym, — **Joachimowi Steinbergowi**, właścicielowi zakładu stolarskiego w Krakowie, za zasługi na polu pracy zawodowej i społecznej, — **Henrykowi Tetzlaowi**, dziennikarzowi w Warszawie, za zasługi przy propagandzie rozwoju marynarki handlowej, — **Teodorowi Wicherkowi**, asesorowi w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, za zasługi na polu organizacji spraw urzędniczych w Ministerstwie Przemysłu i Handlu oraz na polu pracy narodowej, — **Ignacemu Włodkowi**, naczelnikowi kancelarii w Wyższym Urzędzie Górniczym w Krakowie, za zasługi oko-

to organizacji służby kancelaryjnej przy władzach górniczych;

po raz drugi

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

p. **Władysławowi Zaleskiemu**, kapitanowi portu w Gdyni, za zasługi położone z narażeniem życia i zdrowia przy usuwaniu w porcie gdyńskim wyjątkowo wielkich i niebezpiecznych lodów, zagrażających statkom;

po raz pierwszy

BRONZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

p.p.: **Antoniemu Chojce**, bocmanowi portowemu w Urzędzie Morskim w Gdyni, oraz **Józefowi Leszczyńskiemu**, bocmanowi portowemu w Urzędzie Morskim w Gdyni, za zasługi położone z narażeniem życia i zdrowia przy usuwaniu w porcie gdyńskim wyjątkowo wielkich i niebezpiecznych lodów, zagrażających statkom.

Warszawa, dnia 4 stycznia 1930 r.

Prezes Rady Ministrów:

(—) K. Bartel.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Z Prezydium Rady Ministrów.

Wczoraj w godzinach rannych powrócił do stolicy z uroczystości otwarcia Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach P. Prezes Rady Ministrów prof. Kazimierz Bartel, w towarzystwie zastępcy sekretarza Komitetu Ekonomicznego Ministrów p. Martina i sekretarza osobistego kpt. Górzewskiego. Tym samym pociągiem powrócili z Mościc pierwszy Vice-Minister Spraw Wojskowych gen. Konarzewski, Podsekretarz Stanu Leśniewski oraz Radca Kancelarii Cywilnej Pana Prezydenta P. Mościcki. Na dworcu Głównym witali Pana Prezesa Rady Ministrów, P. Minister Komunikacji Kühn oraz grono wyższych urzędników z p. o. Szefa Gabinetu Prezesa Rady Ministrów por. Zaćwilichowskim na czele.

Z Ministerstwa W. R. i O. P.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ogłasza konkurs na jedno wakujące stypendjum im. Adama Sławińskiego dla ucznia państwowego lub prywatnego gimnazjum w Warszawie, wyznania rzymsko-katolickiego, pochodzącego z województwa Białostockiego, Kieleckiego, Łódzkiego, Lubelskiego, Nowogródzkiego, Poleskiego, Warszawskiego, Wileńskiego, Wołyńskiego, z prawem pierwszeństwa dla krewnego fundatora, noszącego nazwisko Sławiński lub Strawiński. Podania wraz z metryką urodzenia i chrztu i świadectwem uczęszczania do szkoły, ewentualnie dowodami pokrewieństwa z Adamiem Sławińskim, należy nadsyłać w terminie do dnia 10 lutego 1930 r. do Ministerstwa W. R. i O. P. (ul. Bagatela 12, wydział prawny).

Z Ministerstwa Rolnictwa.

W dniu 14 b. m. odbyła się w Ministerstwie Rolnictwa międzyministerjalna konferencja przy udziale przedstawicieli Ministerstw: Skarbu, Przemysłu i Handlu, Państwowego Banku Rolnego i Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie, na której rozważana była sprawa ustalenia wysokości kontyngentów na beczłowy przywóz saletry chilijskiej.

Po wyczerpującej dyskusji postanowiono całkowicie uwzględnić postulaty organizacji rolniczych i ustalić wysokość kontyngentu na beczłowy przywóz saletry chilijskiej, w ilościach wysuniętych przez te organizacje, z tem, że przywóz będzie odbywał się stopniowo, w miarę zapotrzebowania. Zgodnie z życzeniem organizacji rolniczych, pozwolenia na beczłowy przywóz saletry wydawane będą w pierwszym rzędzie organizacjom rolniczo-handlowym.

Niezależnie od wysokości ustalonego kontyngentu, Państwowy Bank Rolny przeprowadzi rokowania w sprawie utworzenia w składach konsumcyjnych w Gdańsku stałej rezerwy około 15.000 ton, na wypadek potrzeby dostarczenia rolnictwu większej ilości saletry ponad ilość przewidzianą jako kontyngent.

Celem ochrony producentów rolnych przed pobieraniem za saletrę nadmiernie wysokich cen, uznane zostało za konieczne związanie przyznawania kontyngentów na beczłowy przywóz ze sprawą ustalenia cen maksymalnych na saletrę i zobowiązania się organizacji importujących ten nawóz do nieprzekraczania w sprzedaży detalicznej określonych cen.

Na konferencji wyjaśniono, że rezultatem pertraktacji pomiędzy Rządem a producentami saletry chilijskiej było uzyskanie kredytu towarowego na dogodnych warunkach, co było jednym z zasadniczych założeń Rządu w momencie wprowadzenia ceł na saletrę.

Zgodnie z wysuniętymi przez Związek Organizacji Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej postulatami, uznano za wskazane powołać do życia Komitet Nawozowy przy Ministerstwie Rolnictwa, w skład którego wesliby przedstawiciele zainteresowanych Ministerstw, organizacji rolniczo-społecznych i rolniczo-handlowych oraz przemysłów nawozów sztucznych, a który byłby organem doradczym Rządu w sprawach związanych z polityką nawozową.

Z Głównego Urzędu Statystycznego.

Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, wywóz z Polski w grudniu przedstawia się, jak następuje:

Wywieziono 1.778.707 tonn towarów. Wartość wywozu wyniosła 254.751 tys. złotych.

W porównaniu do listopada nastąpiło zmniejszenie wywozu w wadze o 292.472 tonn, w wartości o 1.386 tys. złotych. Z ważniejszych zmian zanotować należy:

Zwiększenie się wywozu artykułów spożywczych, głównie cukru (o 14,7 milj. zł) oraz żyta (o 6,7 milj. zł), przy jednoczesnym zmniejszeniu się wywozu nabiału, jaj (o 4,5 milj. zł) oraz masła (o 2,2 milj. zł), jak również strączkowych (o 5,6 milj. zł) oraz pasz (o 2,3 milj. zł).

Zwiększył się również wywóz wytworów hutniczych i walcowniczych (o 3,4 milj. zł) oraz surowców i półfabrykatów włóknistych (o 3,6 milj. zł).

Zmniejszenie wywozu nastąpiło natomiast w wywozie zwierząt żywych, głównie gęsi (o 2,0 milj. zł), materiałów i wyrobów drzewnych (o 3,4 milj. zł) oraz węgla (o 8,4 milj. zł) i przetworów ropy naftowej (o 2,0 milj. zł).

OTWARCIE PAŃSTWOWYCH ZAKŁADÓW AZOTOWYCH W MOŚCICACH.

Dzień 18 stycznia, który stał się świętem polskiego geniuszu twórczego, obchodzony był niezwykle uroczysto w Mościcach, gdzie powstało najwspanialsze po Gdyni dzieło tego geniuszu, jako trwałe pomnik ciężkiej polskiej.

Na uroczystość otwarcia i uruchomienia nowozbudowanych Państwowych Zakładów Azotowych w Mościcach przybył Najwyższy Dostojnik Państwa, P. Prezydent Rzeczypospolitej, P. Prezes Rady Ministrów prof. Bartel, P. Minister Przemysłu i Handlu Kwiatkowski, Wiceminister Spraw Wojskowych gen. Konarzewski, Wiceminister Rolnictwa p. Leśniewski, szef Sztabu Głównego gen. Piskor, zastępca szefa administracji armii gen. Zarzycki, woj. Kwaśniewski, grono posłów z różnych ugrupowań politycznych, interesujących się zagadnieniami rolniczymi, liczni przedstawiciele kół rolniczych i przemysłu chemicznego. O godz. 9.45 przybył do Mościc specjalny pociąg, którym przyjechał P. Prezydent Rzeczypospolitej w towarzystwie P. Prezesa Rady Ministrów Bartla i Wiceministrów Konarzewskiego i Leśniewskiego. Przybycie dostojnych Gości obwieściły okolicznym mieszkańcom syreny fabryczne.

Po wyjściu P. Prezydenta z wagonu w towarzystwie członków Rządu i towarzyszącego Mu od Krakowa wojewody Kwaśniewskiego, wiceprezydenta miasta Krakowa Ostrowskiego oraz zastępcy dowódcy korpusu szefa sztabu pułk. Świdzińskiego, orkiestra wojskowa odegrała hymn państwowy. Pan Prezydent przyjął raport od dowódcy miejscowego garnizonu pułkownika Kleberga, przeszedł przed frontem kompanii honorowej, wystawionej przez 16-ty p. p. U wejścia na teren fabryczny ustawiona była brama tryumfalna, u której oczekiwali P. Prezydenta i dostojnych Gości: reprezentacja gminy Mościce, która ofiarowała P. Prezydentowi chleb i sól, Zarząd Zakładów Państwowych z dyrektorem Wowkonowiczem i członkami rady administracyjnej z prezesem Klarnerem na czele. Imieniem ogółu pracowników fabrycznych powitał P. Prezydenta jeden z robotników, ofiarowując Mu adres powitalny, pięknie oprawiony. Po powitaniu i prezentacji P. Prezydent i towarzyszący Mu orszak udali się wzdłuż szpalerów, utworzonych przez pracowników Zakładów, do kaplicy fabrycznej, gdzie ks. biskup Wałęga odprawił mszę świętą, a następnie wygłosił okolicznościowe kazanie. Po nabożeństwie odbyło się poświęcenie pamiątkowej tablicy, ufundowanej ku uczczeniu twórców Zakładów i dnia poświęcenia tych Zakładów.

O godz. 11-tej w wielkiej hali elektrowni fabrycznej odbyła się akademja, w której wzięli udział P. Prezydent Rzeczypospolitej, członkowie Rządu oraz wszyscy goście. Akademję zagał prezes Rady administracyjnej Zakładów Klarner, dając w imieniu rady nadzorczej wyraz pełnego uznania dla wielkiego zapału, jaki ogarniał przez cały czas budowy sztab fachowy inżynierów, kierowników poszczególnych działów, których wielki wysiłek przyczynił się w wysokiej mierze do pomyślnego rozwiązania wszystkich próbnych problemów, jakie nastęrczała budowa Zakładów. Dali oni dowód, iż ziarna, rzucone na glebę polską przez P. Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Mościckiego, jako twórcę szkoły azotowej w Polsce, dały piękne plony. Następnie wygłosił przemówienie P. Minister Przemysłu i Handlu Kwiatkowski:

„Znajdujemy się dziś wobec olbrzymiego dzieła pracy ludzkiej, którego realizacja podjęta została z inicjatywy P. Prezydenta Rzeczypospolitej, Ignacego Mościckiego, a skuteczniona nakładem i wysiłkiem finansowym całego społeczeń-

stwa polskiego; znajdujemy się dzisiaj wobec dzieła pracy naszego pokolenia, dzieła, które ma służyć dla rozwoju dobrobytu gospodarczego najszerszych warstw ludności, dla podniesienia poziomu kultury pracy polskiego rolnictwa, dziś i w ciągu wielu przyszłych dziesięcioleci, znajdujemy się wobec dzieła, które stopiło w jednolity amalgamat twórczą pracę myśli ludzkiej i pracę fizyczną człowieka, które jest widomym dorobkiem rozwoju technicznego kultury polskiej. Tu w tej potężnej fabryce chemicznej, zbudowanej i uruchomionej w ciągu niespełna dwóch lat, został zamknięty wielki kapitał społeczny, nie przychodzący z pobudek egoistycznego interesu finansowego, lecz płynący ze świadomości, iż nieraz przypadnie nam pogłębiać troski i kłopoty, niedole i niedomagania dnia dzisiejszego, celem zbudowania mocniejszych podstaw dla samodzielnego rozwoju lepszej i jaśniejszej przyszłości.

Istnieje nieprzerwana w ciągu tylu wieków historii ludzkiej i historii cywilizacji jedna granica, jeden nurt, jeden uskok, który świat cały dzielił przed tysiącleciem i dzieli dziś tak samo na dwa różne światy, na dwa środowiska, na dwie wartości, dwie kultury. A granica ta jest nieskończenie potężniejsza, niż wszelkie zapory i mury chińskie, budowane przez człowieka, a nurt ten jest głębszy i rozleglejszy, niż największe oceany, a uskok ten jest wyższy, niż najpotężniejsze góry, najbardziej gigantyczne twory natury, choć wynika z najmniej wymiernych mechanicznie emanacji myśli człowieka i jego stosunku do życia. Jest to dylemat dysproporcji, istniejącej między człowiekiem, który jest przedmiotem historii i tego, który tę historię na każdym odcinku swoich wysiłków buduje, który jest matematycznie zatamizowaną jednostką w społeczeństwie i tego, który zna mechanikę i dynamikę zbiorowych sił społecznych, który zna tylko dzień dzisiejszy i tego, który ma zdolność patrzenia w przyszłość i przewidywania, który jest spychany ustawicznie w bezpieczne a bezwartościowe miejsce pod naporem trudności i przeciwności i tego, który wychodzi na ich spotkanie, uzbrojony w świadomość wiedzy praw, rządzących życiem, aby wydrzeć tym trudnościom kapitał swego postępu. I właśnie tylko ten drugi człowiek w biegu swoim przez życie zostawiał na odległość całych 1000-leci granitowe drogowskazy rozwoju dzisiejszej cywilizacji, kultury, potęgi państw, dzisiejszej techniki i produkcji, dzisiejszych potrzeb i sposobów ich pokrycia. Zdołał on też zaprzężyć do służby dla swej świadomej woli i ziemie i morza i powietrze i fale eteru i ciepło słoneczne i skarby pod ziemią ukryte, jak posłusznego psa, jak roboczego konia.

I toczy się w biegu wciąż nowych stuleci jak gdyby egzamin człowieka dla ustalenia granic jego zdolności, jego mocy, jego woli, jego uporu, którym łamie jedną przeszkodę za drugą. W tym pochodzie bez kresu wciąż nowe zwycięstwo rozwiązuje zagadnienie za zagadnieniem, jak gdyby poło tylko, aby myśl ludzką postawić wobec nowego, jeszcze bardziej skomplikowanego problemu i zadania. Takie wielkie i liczne zadania wyrzucone zostały na powierzchnię życia również i przez ostatnie dziesięciolecie. Dwa zagadnienia komunikacyjne, narzucone przez rozwój gospodarstwa światowego, splecione współcześnie tysiącem węzłów, domagały się zmniejszenia odległości, dzielącej człowieka od człowieka, społeczeństwo od społeczeństwa, państwo od państwa i to w sposób umożliwiający niezwykle szybki kontakt. Zostały one rozwiązane w niespodziewanie szerokim zakresie przez aeronautykę i radjofonję. W czasie wielkiej wojny światowej narzucone zo-